

dagen der Apostelen en door hun toedoen, tot een voorloopige ontwikkeling gekomen, die al wat er later uit groeide, bepaald heeft.

De zaadkorrel zelven strooide de Heere zelf in de aarde, toen Hij zijn heiligen Apostelen beval te doopen „in den naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes”; en reeds in de dagen der Apostelen schoot uit die zaadkorrel de drievoudige belijdenis van een: „Ik geloof in God den Vader, en in Jezus Christus zijn eengeboren Zoon, en ik geloof in den Heiligen Geest” — op. Ja meer nog. Reeds uit de alleroudste tijden der Christelijke kerk zijn allerlei overblijfselen tot ons gekomen van uitbreidingen op dit ééne thema, die in deze en gene kerk bij de toelating tot het heilige Avondmaal gebruikt wierden. En uit deze overblijfselen blijkt het ten duidelijkste, dat reeds zeer, zeer vroeg de gewoonte in zwang kwam, om elk van deze drie artikelen eenigszins breed te nemen.

Voegt men hier nu bij, dat de latere uitbreiding, die na hun dood gestadig voortging, geheel in den geest van hun woord en predikatie plaats greep, en als het ware slechts een boeken in het kerkregister was van wat de Apostelen bij hun leven zelven aan de kerk inprenten door hun levend woord, dan gevoelt men, met wat volkomen recht, de naam van *Apostolische* Geloofsbelijdenis gegeven wordt aan een reeks artikelen die begonnen is door de Apostelen zelven ontwikkeld te worden, en die bij verderen wasdom, geheel in hun geest, slechts het summier van hun prediking weergaf.

En we aarzelen dan ook niet, om met heel de kerk der Christenheid te belijden, dat dit Apostolisch Symbool, ontkiemd uit de door den Heere zelven in deze Doopsformule gegeven belijdenis van den Drieëenige, een echo tot ons brengt van dien hoofdinhoud des Christelijken Geloofs, die nog steeds door de heilige Apostelen onder de Christenheid wordt uitgeroepen.

De indeeling der *Geloofsartikelen* gaat in drie hoofdgroepen, gelijk nader in de Achtste Zondagsafdeeling wordt toegelicht. Het is en blijft een belijdenis van den Vader, en den Zoon, en den Heiligen Geest. Zoo zelfs, dat Luther in zijn Catechismus er niet *twaaif*, maar slechts *drie* artikelen van maakt; bijna niemand in onze kerk zich de moeite geeft om de twaalf artikelen in zijn gedachten te splitsen; en ook onze Catechismus bij de uitlegging meer dan één artikel opnieuw indeelt en andere in ééne Zondagsafdeeling saamvoegt.

Aan de indeeling in *twaaif* hechte men dus niet *te* veel. Zelfs is ze eenigszins zwevend, en niet in het leven der kerk doorgedrongen. Voor-